

Ювілеї

Ганна СОКІЛ

ІЗ ДОРОБКУ МИХАЙЛА
ЗУБРИЦЬКОГО-ФОЛЬКЛОРИСТАHanna SOKIL. From Folklore Proceedings by
Zubrytsky.

Постать Михайла Зубрицького – яскравий приклад того, як можна багато зробити для рідної культури, навіть перебуваючи далеко від наукових центрів. Він – історик, етнограф, фольклорист, громадсько-культурний діяч, священник. Народився у с. Кіндратові, що на Львівщині, 22 жовтня 1856 р. Закінчив філософський факультет Львівського університету та Перемишльську духовну семінарію. Від шкільного віку приятелював з І.Франком, співпрацював з В.Гнатюком. За пропозицією Михайла Грушевського М.Зубрицького обрали дійсним членом НТШ (1904). Його перу належить понад 300 друкованих праць. Помер 8 квітня 1919 р. у с. Береги Долішні, тепер територія Польщі¹.

М.Зубрицький відомий науковій громадськості, в основному, як етнограф². Мало хто знає, що він займався і збиранням фольклору, проте ця діяльність його наукової діяльності досі залишається не з'ясованою. А розпочав її офіційно в “Житі і Слові”, коли була введена рубрика “З уст народа”. Зубрицький подав туди народну прозу, зокрема легенду “Адамові діти”, записану від матері 1881 р. у Кіндратові. Цей твір має антропологічний характер, оскільки йдеться про походження людського покоління від Адама і Єви. До речі, у цих останніх, згідно з народною версією, було тринадцятеро дітей: дванадцять одружилось, а тринадцятій не вистачило пари. Тоді Адам порадив їй: “Містися межі ними, я ти нич ни порадижу”. Звідти пішли “завитки і копилиці”³. Ось

таке тлумачення походження покриток та дітей, народжених поза шлюбом.

М.Зубрицький зафіксував кілька демонологічних оповідань, пов'язаних із домовиком – домашнім духом, що забезпечував нормальне життя сім'ї, здоров'я людей, тварин (“Про хованців”)⁴. Інший твір містить архаїчні вірування у людей-перевертнів, які за допомогою чудесних дій перетворювалися на певний час у вовків (“Про вовкулаків”)⁵, а також перекази, пов'язані з місцевостями (“Смок коло Єрусалима”, “Відки пішла назва Київ”)⁶. Останній тлумачить походження назви Київ з домінуючим мотивом походження людей із киями до великого міста: “З міста вийшли попи з коругвами і почали кланятися єдні другим. Люде зметали на єдну купу киї і запалили. Купа горіла сорок днів і ночий і штири, та й від того назвали місто Київ”⁷. Переказ містить народне пояснення найменування в дусі “Volksethymologie” з певним християнським нашаруванням. Це свідчить про те, що Київ був важливим не лише геополітичним, а й християнським центром.

Із легендарного матеріалу М.Зубрицький запропонував до спеціального збірника В.Гнатюка народні твори, зафіксовані у Мшанці, з біблійною основою (“Христос і жида”⁸, “Чому люде не знають часу смерти”, “Від кого походять цигани”⁹), а також на морально-філософську тематику (“Комашня по Богови”, “Покарана зависть”¹⁰).

Постійно проживаючи в селі, М.Зубрицький мав безпосередню нагоду чути і фіксувати народні оповідання з його побуту, родинного життя, у яких, ніби в калейдоскопі, переливаються щоденні справи. Про це влучно зауважив І.Франко: “З новіших наших етнографів найближче підійшов до сеї теми о. М.Зубрицький. Як сільський священник у однім із етнографічного і з культурно-історичного погляду дуже цікавим закутку нашого краю, історик і етнограф, а при тим сам син селянської сім'ї, він почуває потребу вникнути якнайглибше в душу народу і передати нам, відбитим культурною течією далеко набік від того народу, його духове і моральне обличчя в мож-

⁴Там само.– Кн. 5.– С. 185-186.⁵Там само.⁶Там само.– Кн. 4.– С. 189-190.⁷Там само.– С. 189.⁸Галицько-руські народні легенди. Т. 1 // Етнографічний збірник.– Львів, 1902.– Т. 12.– С. 116.⁹Там само.– Т. 2 // Етнографічний збірник.– Львів, 1902.– Т. 13.– С. 227-228, 235.¹⁰Там само.– С. 107-109, 254.¹Дем'ян Г. Зубрицький Михайло // Мала енциклопедія українського народознавства.– Львів, 2007.– С. 735.²Дем'ян Г. Маловідомі сторінки життя і наукової праці Михайла Зубрицького // Записки НТШ.– Т. 223.– Львів, 1992.– С. 172-196; Його ж: Листи Володимира Гнатюка до Михайла Зубрицького // Там само.– С. 293-308.³Жите і Слово.– 1895.– Т. 4.– С. 97.

ливо повній і автентичній формі. Він перший у нас звернув увагу на ті зерна культурної історії та народної психології, що котяться день у день у тих сірих безконечних селянських розмовах, і пробував виловлювати з них причинки для своїх наукових тем. Народні спомини про рекрутчину, про тяжкі роки, про годівлю і торгівлю овець, про пачкарство, про заселення поодиноких сіл, про одягу і т. і., позаписувані ним у часі довголітньої душпастирської практики, містять, однак, обік культурно-історичних даних, дуже часто ще щось інше, з деякого погляду далеко цінніше – а власне характеристики живих людей, їх пригод і настроїв, їх світогляду й етики. О[тець] Зубрицький чоловік настільки широко освічений, що не боявся позірних дигресій від теми, але коли йому вдалося чути тямущого оповідача, записував і такі оповідання про особисті пригоди чи то самого оповідача, чи його знайомих [...]. Та досить приглянутися до них трохи ближче, щоб зрозуміти їх властиву ціху: се народна белетристика, народні новели та романи. Хоч їх теми все беруться з дійсного життя, мають героями дійсних, по ім'ю знайомих, іноді живих іще людей, але сам спосіб оповідання, трактування матеріалу, стилізування сирих фактів до тої міри, що з них робляться типові явища, проте не позбавлені індивідуального колориту, все те показує нам, що се вже твори коли й не свідомого артизму, але дуже тонко розвиненого артистичного інстинкту”¹¹.

І.Франко ілюстрував свою статтю “*Bel parlar gentile*” записами оповідань М.Зубрицького. Шість зафіксовано від заможного господаря Федя Цмая, в яких подається характеристика відомого в Мшанці пачкаря і силача Василя Симинського, прозваного в селі Сліпим Москалем. Оповідач розказує про пачкарські пригоди Москаля, а потім влучно оцінює свого героя. Наступну добірку оповідань (5 текстів) записав М.Зубрицький від Антося Барлицького, що становить зразок автобіографічного стилю викладу (як він ходив до Чернівців за пасами та пригоди, що з ним сталися в дорозі)¹².

Іван Франко високо оцінив записи народних приповідок М.Зубрицького із Мшанця та сусідніх сіл. Вони, за його словами, “цінні особливо тим, що майже при кожному номері подано пояснене, зачерпане чи то з уст народа, чи

то з обставин, серед яких приказка була вжитою людиною”¹³. Проілюструємо паремією з Мшанця: “Вербові дрова, з-за Орвового жона, з Старої Соли корова, то біда готова”. Коментар М.Зубрицького: “Орвове – гора на північний схід від Мшанця, а за горою села Нанчівка Горішня й Долішня, Тиха, Потік, Лінінка, Лаврів, Лінина, Тершів. В Мшанці жони самі тчуть полотно, а за Орвовим – ні, несуть до ткача, понайбільше до мазурів у Стрільковичах під Самбором”¹⁴.

М.Зубрицький записував і пісенний фольклор. Із обрядових у його розпорядженні були колядки, постові пісні, обжинкові, голосіння; з необрядових – балади, родинно-побутові пісні, станові, жартівливі. 1885 р. він надіслав І.Франкові близько двох десятків колядок, серед яких і про св. Софію (“А що нам було з нащадку світа”), текст якої зафіксував у Мшанці. І.Франко своєю чергою передав її М.Драгоманову, зазначивши, що “пісня та в збірнику Зубрицького має напис: “Старшому брату”. Хоч, очевидно, позшивана з кількох відрубних мотивів, вона мені видалась цікавою, хоч би тільки згадкою о Кіїві і св. Софії. Від того самого Зубрицького є у мене з Мшанця ще 18 колядок¹⁵, між котрими декілька зовсім досі незвісних в печаті”¹⁶.

Колядка є прикладом контамінації уснословесних творів і містить низку мотивів: 1) початок світу (“Ой не было ж нам, хіба сина вода, / Сина вода та й білий камінь”); 2) про чудесну побудову церкви. Ініціатором виступає Пресвята Діва, котра запропонувала сорока ремісникам:

*А зітніте же ви кедрове древо,
Збудуйте з нього святу Софію,
Святу Софію в святім Кийові*¹⁷;

3) чудесне знівечення полків, що нападають на святий храм. Завершується твір традицій-

¹³Франко І. Передмова до першого тому // Галицько-руські народні приповідки / Збір., упоряд. і пояснив др. І.Франко.– Львів: Видавн. центр ЛНУ, 2006.– С. 289.

¹⁴Там само.– С. 213.

¹⁵Ці колядки, переписані рукою І.Франка, знаходяться в його записній книжці 1884-1885 рр. (Ф. 3.– № 194.– Арк. 36-47) і мають спільний заголовок “Колядки. Записав в Мшанці, пов. Староміського від господаря Михайла Оліщака Терлецького о. М.Зубрицький 1885 р...” (Див. ширше: Яценко М.Т. Коментарі // Франко І. Збір. тв.: У 50 т.– К., 1984.– Т. 42.– С. 549.)

¹⁶Листування Івана Франка та Михайла Драгоманова.– Львів, 2006.– С. 150.

¹⁷Франко І. Колядка про св. Софію в Києві // Франко І. Збір. тв.: У 50 т.– Т. 42.– К., 1984.– С. 238.

¹¹Франко І. *Bel parlar gentile* // Франко І. Збір. творів: У 50-ти т.– Т. 37.– К.: Наук. Думка, 1982.– С. 10-11.

¹²Там само.– С. 11-18.

ним побажанням здоров'я та многих літ. Ця пісня зі Мшанця стала предметом кількох розвідок І.Франка, які згодом він узагальнив у "Студіях над українськими народними піснями". Ф.Колесса зарахував її до найкраще опрацьованих статей, що ввійшли до "Студій"¹⁸.

Із різдвяного циклу М.Зубрицький записав у Мшанці новорічні "гейкання", які почув інформатор (а ним, до речі, був унікальний оповідач народних анекдотів Гриць Олішак) на Буковині в с. Лашківці коло Кіцманя. До пісні зазначено таке: "На Новий рік увечір'я ідуть на Буковині гейкати хлопці, а окреме парубки там ідуть, де великі дівки. Там інакше, як у нас, там парубок так знає свою дівку, як у нас коня. Ідуть до кожної хижі і під вікном співають:

*Гей, гей, твої воли, мої воли, гей, гей!
А впереді два медведі, гей, гей!
За передом бочка з медом, гей, гей!
А в припоні дві ворони, гей, гей!
В колесниці дві синиці, гей, гей!
А в підтоці дві сороці, гей, гей!"¹⁹.*

А далі йдуть пісенні рядки про "Васильчика-чінчика" та про "Маланку-Підністриянку". Цікаво, що сам інформатор зауважує різницю цих обрядів на Бойківщині ("там інакше, як у нас") і на Буковині. Такі детальні вказівки народного тлумачення того чи іншого явища сприяють кращому усвідомленню етноестетичних проявів.

До річного календаря приурочені постові пісні у записах М.Зубрицького – "Зішла зьвізда на край світа", "В живний читвирь по вечери", "Де ви бивали, черничейки", "А в Римі, в Римі, та й в Русалімі". Особливої уваги заслуговує пісня про П'ятницю:

*А в Римі, в Римі, та й в Русалімі
Плакала П'ятнойка перед милим Богом:
– Не буду, Божийку, людей осьвічати,
– Бо мене не хотят люде шанувати!
На мене, П'ятнойку, люде не вважають,
На мене, П'ятнойку, діжу розчиняють.
– Осьвічай, П'ятнойко, як-ис осьвічала,
– А я буду знати, як заплачу дати"²⁰.*

¹⁸Колесса Ф. Історія української етнографії.– К., 2005.– С. 323.

¹⁹Зубрицький М. Народний календар, народні звичаї і повірки, прив'язані до днів в тижні і до рокових свят. Зап. у Мшанці Староміського пов. і по сусідніх селах // Матеріали до українсько-руської етнології.– 1900.– Т. 3.– С. 38.

²⁰[Зубрицький М.] Народний календар...– С. 34-35; 41-42.

Зміст цієї пісні можна глибше зрозуміти, якщо порівняти її з текстом царинної, що записав на Лемківщині, І.Бірецький ("Вийте, дівочки")²¹, де скаржитися Богові не П'ятниця, а Сонце. Звичайно, що погроза "не освічати людей" більш вірогідно звучить з "уст" Сонця, ніж П'ятниці. Варіант у запису М.Зубрицького поєднує язичницькі та християнські мотиви і показує, як поступово астральні образи витіснялися іншими (у цьому випадку – днем тижня). Християнське походження фольклорного образу П'ятниці доводив М.Грушевський, однак не можна повністю відкинути і язичницького контексту²². До того ж, М.Зубрицький зафіксував і демонологічне оповідання, в якому яскраво змальований образ П'ятниці: "Прийшла до неї П'ятниця на гусячих ногах, цици такі, же аж си виверла на плечі, стала си в куті і повідат: "Як ти мене зварьала, так я тебе буду зварьати"²³. Очевидно, ще в язичницький час святкували п'ятницю і в цей день нічого не робили. За християнства шанування її значно збільшилося як дня Христової муки й смерті та з'єдналося зі святою Параскевою. Християнське забарвлення має завершення пісні – на тих, хто виконує заборонені роботи, чекає покарання:

*За розчиняйко тяжке конанійко,
А за зварьанійко в смолі кипіти,
А за співанійко в огни горіти"²⁴.*

Його підтверджують і пояснення співачки: "Тоту співанку співають невісти, як прядуть, в Пилиповець і взимі [у Великий піст. – Г.С.]. Терлички, що ся куртойко співають, то їх не треба співати, хіба набожної. Терличок хлопи співають на весілю або музиках"²⁵. Крім усього іншого, такі фіксації М.Зубрицького проливають світло на час виконання тих чи інших творів, та ставлення інформаторів до певного явища.

Як відомо, М.Зубрицький постійно підтримував зв'язки з І.Франком, В.Гнатюком. До того ж, одним із основних пунктів для тривалої і результативної збирацької праці В.Гнатюк обрав село Мшанець (тепер Старосамбірського р-ну на Львівщині)²⁶. Йому сприяв, скільки

²¹Народные песни Галицкой и Угорской Руси, собр. Я.Ф.Головацким.– Москва, 1878.– Т. 2.– С. 245.

²²Див.: Грушевський М. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн.– К.: Либідь.– 1994.– Т. 4.– Кн. 2.– С. 223.

²³Зубрицький М. Народний календар...– С. 33.

²⁴Там само.– С. 35.

²⁵Там само.– С. 35.

²⁶Яценко М.Т. Володимир Гнатюк: Життя і фольклорис-

міг, М.Зубрицький, підшуковуючи приміщення для життя та добрих оповідачів. Водночас і сам немало почерпнув від талановитого дослідника в галузі методики фольклористичної та етнографічної праці. Володимир Гнатюк, перебуваючи у Львові, намагався не випускати з поля зору наукової діяльності М.Зубрицького, радив йому, якими проблемами варто передусім зайнятися, делікатно вимагав деяких доповнень до виконаних робіт. Скажімо, у листі від 17 листопада 1910 р. рекомендував описати похоронні звичаї бойків: “Тепер же прошу, щоб Ви були ласкаві зладити якнайповніший опис бойківського похорону. Бойки не мають тепер пильної роботи, то можуть Вам оповідати. Добре було би, якби Ви сей опис надіслали в січни”²⁷.

За порадою В.Гнатюка Михайло Зубрицький описав бойківські похоронні звичаї та опублікував під назвою “Похоронні звичаї й обряди в Мшанці і сусідніх селах Старосамбірського і Турчанського повіта” у спеціальному випуску “Етнографічного збірника”. Матеріал охоплює різні етапи досліджуваних обрядів, його поділено на окремі частини: 1. Перед і в час смерті; 2. Посмертні мандрівки; 3. Голосіння²⁸.

Для фольклористів цікавий розділ, у якому містяться народні оповідання та перекази про небіжчиків, передусім демонологічного характеру. Щодо голосінь, то здебільшого подано лише загальний їх опис із неповними (2-3 речення) зразками і вказівками респондентів. Однак вони досить вагомі, як наприклад:

*Ци буде, ци не буде чорне руно,
А я виплакала вочи дурно.*

Або:

*Ой! Ой! Ой! За горнець бобу,
Проваджу невістку до гробу!*²⁹.

Такі елементи голосінь містять у собі натяки на оплату за “плачі”. Колись, як відомо, наймали за відповідну ціну жінок-голосільниць (“плачок”), котрі повинні були постійно “заводити” під час похорону.

тична діяльність. – К.: Наук. Думка, 1964. – С. 122.

²⁷ Дем'ян Г. Листи Володимира Гнатюка до Михайла Зубрицького // Записки НТШ. Праці секції етнографії та фольклористики. – Львів, 1992. – Т. 223. – С. 301.

²⁸ Похоронні звичаї й обряди в Мшанці і сусідніх селах Старосамбірського і Турчанського повіта / Записав о. Михайло Зубрицький, парох 30.12.1910 р. // Етнографічний збірник. – Львів, 1912. – Т. 31-32. – С. 211-222.

²⁹ Етнографічний збірник. – 1912. – Т. 12-13. – С. 225.

М.Зубрицький зафіксував цікаві спостереження щодо побутування та значення голосінь: “Весіля без свашок не ладно, та й не ладно, якби ніхто за кимось не плакав” [...]. Про таку, що не голосить, повідають: “Нікус не жалувала, же би біла хоть про людський сміх, про людське воко йойкала”³⁰.

До свого матеріалу фольклорист включив пісню “Бодай біла-м не росла”, зазначивши, що “її співала 27 липня 1898 р. одна старша жінка з Мшанця родом, замужна в сусіднім селі Бистрім”. Проте ця пісня не належить до обрядових, а до родинно-побутових (смерть нелюбого чоловіка). Очевидно, записувач подав її лише тому, що йдеться про речі, пов'язані з похоронними діями:

*Поки жив, не любила,
Як умер, не тужила
І не буду тужити,
Бо не било з ким жити.
Як на лаві лежав,
Ище било трохи жаль;
Як узали тіло с хати,
Можна било погуляти.
Поховали під дзвінищев
Приложили маглівнищев*³¹.

Частина фольклорних матеріалів М.Зубрицького зберігається у відділі рукописів ІМФЕ ім. М.Рильського в Києві у фондах 28-3, од. зб. 67 (“Кониць нивойці, кониць”. Записи М.Зубрицького в с. Ясенці Масьовій, пов. Турка та інших місцях). Здебільшого це обжинкові (“Чудовалися ліси”, “Ой місяцю-крижованцю”, “Вийся, вінойко, гладко”, “Дожали-сьме зарана” та інші, арк. 1-3), родинно-побутові пісні (“Ой Івасю, ме серденько, переночуй мене”, арк. 5, “Сіяв я, орав я”, арк. 7), станові – про наймита (“Ой зацвила калинонька коло перелазу”, арк. 9-10). Деякі записи М.Зубрицького знаходяться в фонді Етнографічної комісії НТШ (ф. 29-3, од. зб. 187).

Щодо наукових вимог у методиці записування М.Зубрицького простежується досить ретельне дотримання їх. До кожного зразка подано паспортизацію: зазначено місце, час, прізвище носія та записувача фольклору. Інколи міститься ширша інформація, як, наприклад: “Оповіла Савчина Матрона, чула від дівчат. Не раз співають і вліті вечером, як женуть худобу з пасовиська”; “Співають в Великий піст на вечірках . Чула від

³⁰ Там само. – С. 224.

³¹ Там само. – С. 225-226.

своєї матери, що зайшла до Мшанця з Віслова Сняницького повіту". За такою інформацією можна простежити побутування та міграцію народних творів, дізнатися віковий ценз респондентів тощо.

Отже, М.Зубрицький – один із непересічних збирачів народних скарбів Бойківщини, у доробку котрого фольклор займав важливе місце. У його поле зору потрапила як народна проза, так і пісенний матеріал, різні за жанрами і тематикою. Його записи відзначаються високою науковою вартістю, про що неодноразово відзначали І.Франко, Ф.Колесса та інші видатні особистості. Нижче наводимо оригінальні зразки обжинкових пісень, що зберігаються в архівосховищах м. Києва і маловідомі читачам.

Із архівних матеріалів М.Зубрицького

КОНИЦЬ НИВОЙЦІ, КОНИЦЬ

Женці, або жалі, самі дівки і невісти, жали овес у тамошнього пароха. Дожинали овес. Доходили у конець ниви, зачали співати, відтак увили вінець з вівса і скінчивши жати, наложили на голову одній дівчині і йшли на попівство, співаючи. Вінець віддали парохіві, а самі засіли їсти, випивши перед тим по чарці горівки.

І.

1. Кониць нивойці, кониць,

Будеме вити віниць.

О ланочку, ланочку,

Повідж нам правдочку,

Ци будемо в кінци,

Ци будемо йти в вінци?

Як будете добре жати,

Будете вінок мати.

2. Ємки женці вили, хутойко звивали,

Янголи нам помагали

Та й рясочки нам збирали,

А в копочки складали.

3. Вийся, віночку, гладко,

Як червоное ябко,

Із бервінку зеленого,

А й з вівса жовтейкого.

Янголочки нам помагали

Та й рясочки нам збирали.

4. Дожали-сьме зарана,

Заріжут нам барана;

Барана рогатого

У єгомосця багатого.

5. Чудувалися лісі,

Де ся поділи вівси.

Без ниви жовтейкої,

Без челядки білейкої.

Калина ся сумувала,

Що ся сама зостала.

Не сумуй ся, калинойко,

Ми попри тебе йдеме

Та й з собов тя візьмеме.

Йа в лісі вожинойки,

А в єгомосця обжинойки.

6. Ой на горі високій

Там косарики косят,

Хутойко ся звивають,

У копойки складають.

7. Ой місяцю-крижованцю,

Осьвічай же нивойку,

Би нам ся винно било

Віночок увивати

Не з бервінку зеленого,

А й з вівса жовтейкого.

8. Вийся, вінойко, гладко,

Як червоное ябко,

Не з бервінку зеленого,

А й з вівса жовтейкого.

9. Колом, віночку, колом,

Бери на себе полон

Ой із гір, із Поділя

На єгомосцьове подвір'я.

10. Дожали-сьме зарана,

Заріжут нам барана,

Барана рогатого

У єгомосця багатого.

А з курчатами квочку

Та й горівочки бочку.

В городі бервіночок,

А в єгомосця обжиночок.

11. Сіди, медведю, в лісі,

Не будеш їсти в вівсі,

Женчики позжинали,

А в копойки поскладали.

Ангиліки нам помагали

Та й рясочки назбирали.

12. Рясен віночок, рясен

А ще висший від колів,

А ще красший від зорів,

А ще висший від плота,

А ще красший від злота.

13. Вийся, віночку, гладко,

Вийся, перевивайся,

До ладочку складайся.

14. Точит ся вінок, точит

По зеленій убочи,

З гори високої, з води глибокої.

Ой нивойко широка,

Ой то-с уродлива,

Яка ти уродлива,
Сто кіп йис уродила.

15. Відки сонічко сходить,
Відти полон виходит,
З-за гори високої,
З води глибокої.

16. А й із гір, із Поділя
На єгомосцьове подвір'я.
Ой слава ж тобі, Боже,
Що-с поміг поробити,
Поможи й повозити
З нивойки до стодоли,
З стодоли до комори.
З комори на нивойку
В щасливу годиночку.

17. Понад воду йдемо
Та й віночок несемо.
Ой місяцю, місячейку,
Сьвіти нам доріжечку,
Що би-сме не зблудили,
Віночок не згубили.
Точитя віночок точит
По зеленій убочи;
Няй він ся приточит
Єгомосцьови перед вочи.

18. Нима єгомосця дома,
Поїхали до Львова
Ключики купувати,
Пивниці отирати,
Горівку добивати,
Женчики тракувати.

19. Наша їмосць пишна
На ганочок вийшла,
Богу ся помолила,
Що в полю поробила.
Слава тобі, Боже,
Що-с допоміг поробити,
Поможи й повозити
З нивойки до стодоли,
З стодоли до комори,
А з комори на нивойку
В щасливу годинойку.

По гостині грали музики – на скрипці і цимбалах,
поприходили парубки і танцювали з дівчатами на обо-
рі. [Співали]:

Ой посію пшеничейку на обірничейку,
Хто ж ся буде притуляти ид мому личейку?
Летит ворон з чужих сторон, летит не голоден,
Тот ся буде притуляти, котрий буде годе³².

³² Зап. М.Зубрицький 1880 р. в Ясинці Масьовій,
пов. Турка // Відділ рукописів ІМФЕ НАН України.–
Ф. 28-3.– Од. зб. 67.– Арк. 1-4.

Ювілеї

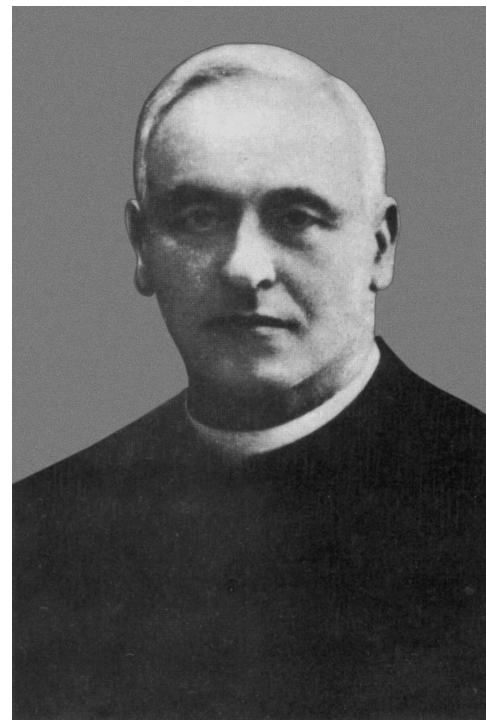

Віра ЛИСАК

ВИКОРИСТАННЯ “НАРОДНОГО КАЛЕНДАРЯ” М.ЗУБРИЦЬКОГО В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Vira LYSAK. On the Use of M.Zubrytsky's
“Popular Calendar” at Contemporary School.

Наукова та публіцистична спадщина Михайла
Зубрицького – вченого і громадського діяча –
складає значний внесок в дослідження фольклору
та етнографії українських горян.

М.І.Зубрицький – автор найбільш повного,
можна вважати універсального календаря бой-
ків. “Народний календар, народні і повірки, при-
в’язані до днів в тижни і до рокових свят”
М.Зубрицького є найповнішим і логічно дове-
ршеним зібранням опису народних свят, зви-
чаїв, обрядів, пов’язаних з ними повір’їв, пе-
реказів, молитв, заклинань, уснонародної об-
рядовості, творчості. Опрацювавши “Народний
календар” М.Зубрицького, етнографічні праці
Л.Червінського, І.Вагилевича, Ф.Ржегоржа, ряд
студій М.Зинича, М.Турянської, І.Близнака та